

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 31, 3. december 2020

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Kraftige vinterbyg marker kan trænge til mangan
- Biomasseklip af vinterraps
- Sneskimmel og trådkølle
- Optimer markplanen
- **REGLER OG TILSKUD**
- Paragraf 3 arealer på din jord
- Ajourført FarmTracking med afdriftsreducerende dyser
- **ARRANGEMENTER OG KURSER**
- Kursus i FarmTracking

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Så blev det december, og dette er sidste udgave af TILVÆKST Salgsafgrøder i år. Når der igen dukker aktuelle emner op, starter nyhedsbrevet op igen, det sker formentligt i februar.

Jordtemperaturen er nået ned, hvor Kerb 400SC kan benyttes. Husk, at der må køres i hele december, så afvent gode kørselsforhold. Jordtemperaturen skal være under 10 °C, og gerne inden ukrudtet bliver for stort. Der er dog før set fin effekt, selvom der først er kørt i juledagene. Der meldes om udsolgt af Kerb 400SC mange steder, så forhåbentligt har alle TILVÆKST-læsere fået disponeret i tide.

I vinterraps er det vigtigt at få en god bekæmpelse af græsukrudt. Hvis Kerb 400SC ikke kan anvendes, kan Agil eller Focus Ultra anvendes, men de er mere specifikke i deres effekt på græsser og har ikke samme effekt som Kerb. Desuden er det sent på året, og god effekt er afhængig af en fortsat periode med gode vækstforhold. Er der først kommet frost, vil der være brug for en periode med vækst igen, eller at behandling udsættes til foråret.

Kraftige vinterbyg marker kan trænge til mangan

Vi ser heldigvis kun enkelte marker med mangan-mangelsymptomer. Det er dog også bedst at være på forkant, sådan at symptomerne ikke opstår. Det *kan* derfor være relevant at give mangan nu, men kun i vinterbyg i kraftig vækst, hvor der erfaringsmæssigt ofte opstår manganmangel i marken. Har marken fået tilført mangan over efteråret, bør det ikke være nødvendigt nu.

Der er risiko for svidninger med mangan på denne tid, så kør ikke ved udsigt til nattefrost. Bruger du et middel baseret på salte (som fx sulfat og nitrat, hvilket også inkluderer BioMangan, er du i tvivl så kig på etiketten), så skal der tilsættes spredklæbemiddel.

Biomasseklip af vinterraps

"Juleklip" der ikke stiller krav til fingernemheden

Det lune efterår har resulteret i, at rapsen har groet længe og optaget en masse næring. Vinterraps i god vækst om efteråret optager meget kvælstof og vil have mere næringsstof tilgængeligt til foråret, og man kan derfor spare noget kvælstof ved første forårstildeling.

Men hvordan bedømmer man optaget i efteråret – og hvor stor en andel kan forventes at bidrage til forårsvæksten? Der arbejdes en del med modeller til at estimere både optag af N og den andel rapsen har til rådighed til foråret. Baseret på disse modeller giver vi her en introduktion til hvordan man kan bruge biomasseklip til at pejle sig ind på vinterrapsens status.

Biomasseklip

Princippet er simpelt. Man klipper planterne af ved jordoverfladen i en kvadratmeter og vejer biomassen. Gør det gerne 3-4 steder i marken, og brug gennemsnittet. Hvis planterne er våde, så sørg for at ryste dem godt inden vejningen. Brug en vægt der er præcis og med lille usikkerhed. Vejningen skal laves inden rapsens blade klasker sammen pga. frost.

For hvert kg biomasse regner man med, at der optages 45 kg N, hvoraf 70 % forbliver i rapsplanten til foråret.

$$\frac{(x * 45)}{100} * 70 = \text{kg N til foråret}$$

x er kg biomasse pr m²

Eksempel på modellen i brug:

Vinterrapsens N behov: 220 kg N, baseret på udbytteforventning, kvælstofkvote, jordtype m.m.

Tildelt om efteråret: 60 kg N

Er der fx klippet 3 kg biomasse er regnestykket:

$$\frac{(3 * 45)}{100} * 70 = 95 \text{ kg N til foråret}$$

Med et behov på 220 kg N og en efterårstildeling på 60, vil marken traditionelt mangle 220-60 kg N = 160 kg N.

Men da marken ifølge biomasseklip har optaget 95 kg N, skal den kun have tilført 220-95 kg N = 125 kg N i foråret.

De 35 kg N (95-60 kg N) man har sparet ved "at optage ekstra i efteråret", kommer til udtryk i forårets kvælstofstrategi, hvor man kan minimere på de(n) første kvælstoftildelinger.

Billede 1 Her er vinterrapsen på en kvadratmeter klippet af over jordoverfladen. Alt er efterfølgende kommet i en pose og vejlet med en kuffertvægt. I denne mark var der 3,5 kg/m² (Foto: Niels Holmgaard SAGRO).

Ved planlægningen af forårsgødskningen skal man ikke kun skele til biomassevejningen, men også se på rapsen i foråret og kendskabet til jorden - er planterne frosset næsten ned, er det en sandjord, som er vasket fuldstændig igennem i løbet af vinteren eller er det jord med højt indhold af mineralsk N. De første to taler for behov for lidt ekstra N, mens den trækker mod mindre N tildelt tidligt. Endeligt skal man se på udbytteforventningen; et højt udbytte vil alt andet lige også kræve et højere N-input.

Kvælstofstrategi for foråret

N-strategien er, at jo mere biomasse der er inden vinteren – jo senere skal N-gødskningen starte, og jo mindre mængde skal der tildeles i alt.

Her er et eksempel på en strategi: Den helt tidlige gødskning i februar-start marts på 80-90kg N, er kun relevant hvis rapsen står dårligt, det vil ofte svare til biomasse under 2kg/m². Er der en god afgrøde (biomasse på 2-3kg) skippes den første gødskning, og starter i stedet omkring midt-slut marts når bladrosetten er dannet. På det tidspunkt gives 60-70 kg N (også i den "dårlige" mark). Er der over 3 kg biomasse er rapsen kommet rigtigt godt fra efteråret, og kan nøjes med en enkelt gødskning omkring begyndelsen af april. På det tidspunkt give 60kg N (i alle marker).

I alle marker bør man dog sørge for at tilføre svovl tidligt i vækstperioden, da det er afgørende for at kunne udnytte kvælstof.

Brug gerne dette som en guideline, men husk at den skal tilpasses, er der eksempelvis gylle som skal bruges til vinterrapsen, så skal den ikke på i april hvor der er risiko for at skade en stor afgrøde. Vinterrapsens kvælstof behov afhænger også af det forventede udbyttepotentiale, og skal derfor tilpasses til din forventning til vinterrapsen. Husk at følge op på om din forventning svarer til høstudbyttet – og hvis det ikke passer sammen, så tænk over hvad det skyldes.

CropManager og apps til biomassemålinger

Der findes apps som også kan estimere biomassen og beregne hvor meget N der er optaget i planten. Ligeledes kan CropManager give tal for NDVI (et vegetationsindeks baseret på "grønheden" af marken). Men fælles er, at når rapsplanterne dækker overfladen, så vil målingen blive mættet af grøn biomasse, og derfor ikke resultere i nævneværdig forskel om der er 3 eller 4 kg biomasse pr m². Se også billede 2 og 3, hvor der er den dobbelte biomasse på billede 3 i f.h.t. billede 2, hvilket ikke er nemt at vurdere ud fra billederne. Men selvom der er forskel i biomassemålingen, genfinder vi ikke forskellen med appen. Det betyder ikke, at produkterne ikke duer, men tænk over hvad de måler på. Yaras app hedder Yarairix, og kan findes hvor du plejer at hentes apps.

Billede 2 Yara's app målte et optag på 70 kg N/ha. Biomasseklip målte jeg 1,9 kg biomasse, hvilket giver et N-optag på 85 kg N/ha (Foto: Niels Holmgaard, SAGRO).

Billede 3 Yara's app målte et N-optag på 80 kg N/ha. Biomasseklip målte 4,1 kg biomasse, hvilket giver et N-optag på 184 kg N/ha. Foto: Niels Holmgaard, SAGRO.

Sneskimmel og trådkølle

Det er endnu uvist, hvordan vinteren vil udvikle sig. Men skulle der være optræk til længerevarende snedække øges risikoen for udvintringssvampe som sneskimmel og trådkølle. Det er særligt hvis afgrøden er kraftig inden vinteren, at der kan opstå problemer.

Sneskimmel har bedst vilkår hvor snedækket ligger længst, det er derfor særligt et problem langs hegn og lignende, hvor sneen kan fyge sammen. Derfor er det ofte nok med en randsprøjtning. Trådkølle ses mest i vinterbyg, og i mindre grad i rug. Trådkølle kan også udvikle sig uden snedække, hvis afgrøden er svækket af andet fx manganmangel, samtidig med optøet jord.

Behandlingen skal foretages så tæt på vinteren som muligt og anbefalet dosis er 0,5-0,6 l/ha Folicur Expert. Husk at der maksimalt må bruges 1 l/ha Folicur Expert samlet for forår og efterår/vinter, og at Folicur Expert tæller med i det samlede triazolregnskab, ligegyldigt hvornår det bruges.

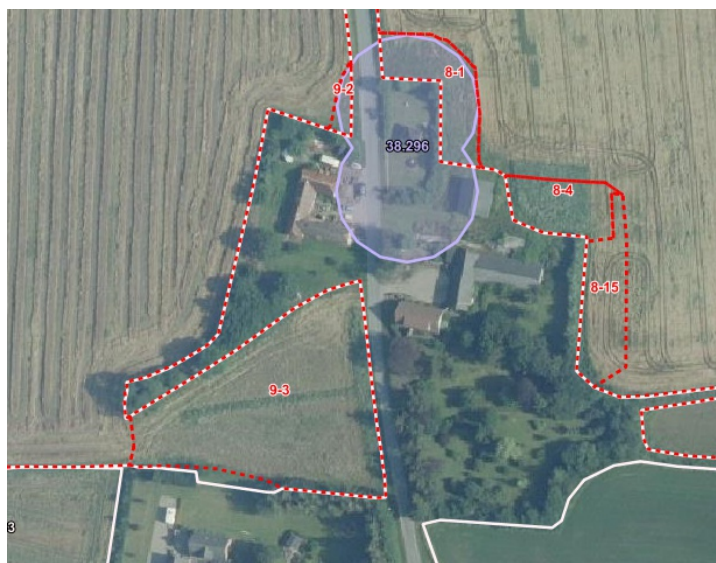
Optimer markplanen

Netop nu bliver der lavet mange markplaner. Det er værd at overveje om du kan lave markplanen smartere, sådan at markarbejdet er nemmere at håndtere, de velkendte våde huller ikke behøver være en plage (igen), og samtidig kan en del af efterafgrødearealet udskiftes med brak enten til slåning eller med blomsterbrak.

Som inspiration er der indsat to kortudklip ind herunder (billede 4 og 5) med begrundelse for de arealer der er lavet til brak- se om der er nogle af overvejelserne der også er relevante for dig, og vend det med din planterådgiver når I laver markplanen.

Billede 4 Her er oprette en del små marker. 8-11 er for at rette marken op og undgå overlap. 7-2 er en våd lavning som altid er ude af selve marken. Begge steder er der slåningsbrak. 7-4 og 7-5 er pletter som i vinter-forår 2020 var våde og vintersæden gik derfor ud. I stedet såede landmanden blomsterbrak som kan etableres frem til 30. april. Både slåningsbrak og blomsterbrak kan opfylde en af de forskellige efterafgrøde kategorier.

Billede 5 mark 8-1 og 9-2 er taget ud af kornmarkerne, da de ligger ved et vandværk, 9-3 er lagt i brak, da den lille mark på 0,32ha tager lang tid at pløje, så, gødske, høste m.m., 8-4 og 8-15 er våde områder der også er slåningsbrak.

Udover de nævnte eksempler kan der også laves brak langs vandløb, i 9-20 m bræmmer. Benyttes disse til erstatning af målrettede efterafgrøder, så tæller de 1:4, dvs. 1 ha brak langs vandløb svarer til 4 ha målrettede efterafgrøder og vil

derfor give 2000kr ekstra i tilskud (500kr/ha målrettet efterafgrøde). Men hvis arealet er §3, kan det ikke bruges som alternativ til målrettet efterafgrøde.

Tabel 1 Overblik over efterafgrødetyper og braktyper. Se hvor mange ha efterafgrøde braktyperne svarer til.

	Svarer til MFO- efterafgrøde (ha)	Svarer til pligtig efterafgrøde (ha)	Svarer til målrettet* efterafgrøde (ha)
1 ha slåningsbrak eller blomsterbrak	3,33	1	1
1 ha bestøverbrak**	5	1	1
1ha brak langs vandløb	5	4	4

* der fås 500kr/ha målrettet efterafgrøde oven i hektarstøtten.

** krav om mindst 3 arter indenfor en fastlagt liste.

Sørg for at plantedækket er etableret i tide

Der skal være etableret et plantedække af græs på arealet senest fra 1. januar 2021 på slåningsbrakarealer. Det er kun arealer i omdrift, der kan anvendes.

REGLER OG TILSKUD

Paragraf 3 arealer på din jord

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Vi har tidligere på året skrevet om §3 arealer – ikke mindst for at gøre opmærksom på, at det er vigtigt, du ved, om du har sådanne arealer på eller nær ved dine marker, og ved hvad du må på arealerne. Landbrugsstyrelsen har, efter henvendelse fra bl.a. SAGRO og Landbrug & Fødevarer, gennemgået og præciseret, hvornår overtrædelser kan resultere i KO (Krydsoverensstemmelses krav). Læs mere om sagen, der har fået Landbrugsstyrelsen til at ændre praksis her .

Har du en sag fra tidligere hvor du fejlagtigt er blevet opkrævet tilbagebetaling af EU-støtten, er det vores forventning af Landbrugsstyrelsen automatisk genoptager sagen, hvis ikke det sker, så kontakt din planterådgiver.

Beskyttelsen af §3-naturen indebærer i dag et forbud mod at ændre på naturens tilstand

Kommer du for eksempel til at køre ind over kanten til et beskyttet område med ploven, kan ejere og brugere pålægges at reetablere naturen, straffes med bøde og evt. sanktioner efter kontrol med krydsoverensstemmelse, og dermed træk i den direkte arealstøtte. Den nye præcisering drejer sig bl.a. om en skæringsdato d. 2. maj 2018. Er ændringen sket før vil det ikke medføre KO-krav. Men det er stadig ikke lovligt at pløje m.m. på §3 arealer, og du kan blive pålagt at reetablere og risikere en bøde.

Vi har flere eksempler på at Miljø- og Fødevareministeriet, ved de uanmeldte fysiske kontrolbesøg, bl.a. fokuserer på, om man ulovligt dyrker §3-beskyttet natur.

Der kan være rigtig mange marker, der drives ekstensivt, fx permanente græsarealer evt. med PLG-tilsagn (pleje af græs og naturarealer), som dyrkes på en måde, så der ikke sker ændringer i naturtilstanden.

Med de nye vedtagende forbud imod gødskning, pesticidbehandling, omlægning og tromling af §3-natur, som træder i kraft 1. juli 2022, bliver det endnu vigtigere at have styr på, hvor man har beskyttet natur.

Hvad kan du selv gøre:

På www.landmand.dk kan du få et overblik over §3 arealerne på din egen bedrift.

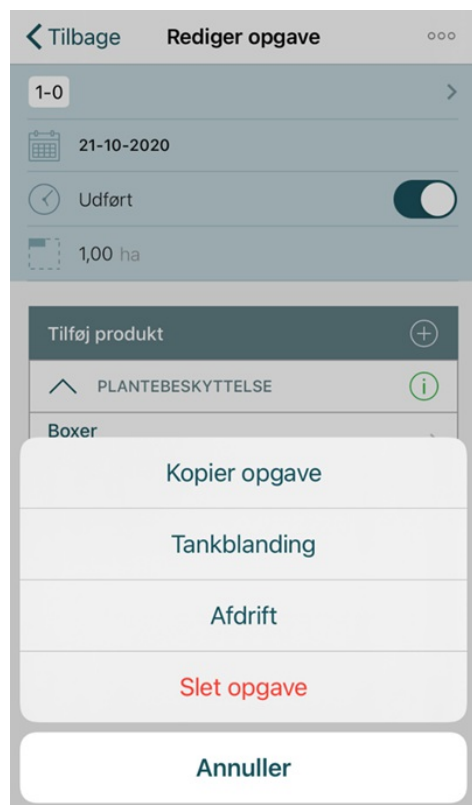
Her er der en god farvegrafik og tabel, som viser overlap mellem egne marker og §3-registrerede naturtyper. Måske har du allerede kigget på arealerne med din planterådgiver, og ellers så kontakt din planterådgiver, som kan hjælpe med at rette markkort eller kan henvise til én af SAGROs to naturrådgivere, hvis der skal ske en henvendelse til kommunen om §3-udpegningen.

Ajourført FarmTracking med afdriftsreducerende dyser

Af SEGES-support og redigeret af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Sprøjtejournalen skal indeholde information om brug af afdriftsreducerende dyser. Når du fører din sprøjtejournal i Farmtracking, skal du også huske at tilføje Afdrift og information om de afdriftsreducerende dyser (samt sprøjtefører). Marken skal være omfattet af "afstandskrav" for at muligheden dukker op. Dette er formentligt allerede rettet til, men hvis ikke, så ring til din planterådgiver, som kan rette det i Mark Online.

For at komme i gang, går man ind på den enkelte opgave i FarmTracking, og klikker på menu-knappen (eller de tre prikker) i øverste højre hjørne. Her vælger man "Afdrift".

Her får man så mulighed for at indsætte eller redigere en skabelon til fremtidig brug. Tryk på knappen "Rediger skabelon" for at komme i gang.

Når sprøjtefører og den korrekte dyse er angivet, så trykker man på fluebenet oppe til højre, og skabelonen er nu gemt til fremtidig brug. Fremover kan man trykke på knappen "Indsæt skabelon" og slippe for at indtaste det hele igen.

< Rediger opgave
Afdrift

SPRØJTEFØRER
Jens Jensen

DYSE
Hardi - Minidrift Duo 110-025

REDUKTION
90%

Indsæt skabelon

Rediger skabelon

Reduceret afstandskrav

- M
§3 arealer

2.0 M
Vandmiljø

1.5 Bar
Maximalt tryk

Læs mere om afdriftsreduktion her

Produktkrav	§3 arealer	Vandmiljø
Boxer 	- M	10.0 M

Gem

SAGRO afholder Farmtracking kurser i alle huse hhv. d. 9. og 10. december. Se mere om kurserne senere i dette nyhedsbrev.

ARRANGEMENTER OG KURSER

Kursus i FarmTracking

Er du ny bruger af FarmTracking, eller trænger du til en genopfriskning, så har du mulighed for at deltage i et af vores 4 kurser i december.

Indhold: Carl Aggerbo (SEGES) underviser nye og erfarne brugere af Farmtracking

Med FarmTracking får du det helt rigtige værktøj til at tage med i marken, med FarmTracking kan du registrere alle behandlinger i marken. Via GPS-funktionen i din telefon udvælges den mark, du befinder dig på, så du hurtigt kan få overblik over behandlingerne eller foretage nye registreringer.

Programmet er suverænt sammen med CropManager og Mark Online, men kan også anvendes som selvstændigt registreringsværktøj.

Billund onsdag den 9. december kl. 9.00-11.00

Esbjerg onsdag den 9. december kl. 13.00-15.00

Holstebro torsdag den 10. december kl. 9.00-11.00

Herning torsdag den 10. december kl. 13.00-15.00

Tilmelding på tlf. 7021 2040 eller på sagro.dk

Maks. 20 deltagere hvert sted.

Vi overholder de anbefalede henstillinger og regler for beskyttelse mod Covid19